

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ KEMIJE
učeni(ka)ca osnovnih i srednjih škola 2021./22.

PISANA ZADACA, 3. veljače 2022.

NAPOMENA:

1. Zadatci se rješavaju 120 minuta.
2. Dopušteno je koristiti samo dobivenu tablicu periodnog sustava elemenata.
3. Zadatci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (**ne** koristiti dodatne papire). Ako nema dovoljno mjesta za rješavanje zadatka, može se koristiti poledina prethodne stranice.
4. Odgovori na postavljena pitanja ili račun (kompletan) **moraju** biti pisani kemijskom olovkom ili tintom plave boje, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Ispravljani odgovori se ne vrjednuju.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja   (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Nadnevak:

**OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE I STAVITI GA U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
PRIJAVU ISPUNITI TISKANIM SLOVIMA**

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Ime i prezime učeni(ka)ce:

OIB:

Puni naziv škole:

Adresa škole:

Grad u kojem je škola:

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja
(Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Ime i prezime mentor(a)ice:

Naputak školskom povjerenstvu:

Ovaj dio prijave treba spojiti s pisanom zadaćom svakog učeni(ka)ce nakon bodovanja. Podatci su važni radi računalne obrade podataka o učeni(ku)ci koji će biti pozvani na županijsko natjecanje.

Tavola periodica degli elementi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1 H 1,008																	2 He 4,003
3 Li 6,941	4 Be 9,012															9 F 19,00	10 Ne 20,18
11 Na 22,99	12 Mg 24,31															17 Cl 35,45	18 Ar 39,95
19 K 39,10	20 Ca 40,08	21 Sc 44,96	22 Ti 47,87	23 V 50,94	24 Cr 52,00	25 Mn 54,94	26 Fe 55,85	27 Co 58,93	28 Ni 58,69	29 Cu 63,55	30 Zn 65,38	31 Ga 69,72	32 Ge 72,63	33 As 74,92	34 Se 78,98	35 Br 79,90	36 Kr 83,80
37 Rb 85,47	38 Sr 87,62	39 Y 88,91	40 Zr 91,22	41 Nb 92,91	42 Mo 95,95	43 Tc [98]	44 Ru 101,1	45 Rh 102,9	46 Pd 106,4	47 Ag 107,9	48 Cd 112,4	49 In 114,8	50 Sn 118,7	51 Sb 121,8	52 Te 127,6	53 I 126,9	54 Xe 131,3
55 Cs 132,9	56 Ba 137,3	57-71 lantanoidei	72 Hf 178,5	73 Ta 180,9	74 W 183,8	75 Re 186,2	76 Os 190,2	77 Ir 192,2	78 Pt 195,1	79 Au 197,0	80 Hg 200,6	81 Tl 204,4	82 Pb 207,2	83 Bi 209,0	84 Po [209]	85 At [210]	86 Rn [222]
87 Fr [223]	88 Ra [226]	89-103 attinoidi	104 Rf [267]	105 Db [268]	106 Sg [271]	107 Bh [270]	108 Hs [277]	109 Mt [276]	110 Ds [281]	111 Rg [282]	112 Cn [285]	113 Uut [285]	114 Fl [289]	115 Uup [289]	116 Lv [293]	117 Uus [294]	118 Uuo [294]
		57 La 138,9	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm [145]	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,1	71 Lu 175,0	
		89 Ac [227]	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np [237]	94 Pu [244]	95 Am [243]	96 Cm [247]	97 Bk [247]	98 Cf [251]	99 Es [252]	100 Fm [257]	101 Md [258]	102 No [259]	103 Lr [262]	

ostv. maks.

1. Promotri slike boca za kemikalije pa odgovori na pitanja.

A

B

1.a) U kojemu agregacijskom stanju trebaju biti kemikalije koje se čuvaju u boci A, a u kojemu kemikalije koje se čuvaju u boci B?

_____

1.b) Kojim ćeš laboratorijskim priborom uzeti tvar iz boce A?

_____

1.c) Ako bi se u bocama nalazile kemikalije, što bi na njima trebalo biti?

_____

2

2. Zaokruži slovo ispred jednoga točnog odgovora.

Što je od navedenog točno o tvari koja se pri sobnim uvjetima nalazi u tekućem stanju?

- A) Ima stalan oblik, ali promjenjiv volumen.
- B) Ima promjenjiv oblik, ali stalan volumen.
- C) Ima promjenjiv oblik i promjenjiv volumen.
- D) Ima stalan oblik i stalan volumen.

0,5

UKUPNO BODOVA NA 1. STRANICI:

2,5

		ostv.	maks.
3.	<p>Klorovodična ili solna kiselina u kućanstvu se koristi za čišćenje sanitarnih površina na kojima se nakupio kamenac.</p> <p>3.a) Zaokruži slova ispod piktograma opasnosti koji se moraju nalaziti na boci solne kiseline.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> A </div> <div style="text-align: center;"> B </div> <div style="text-align: center;"> C </div> <div style="text-align: center;"> D </div> </div> <p>3.b) Kojom se zaštitnom opremom moramo koristiti pri radu sa solnom kiselinom u kućanstvu?</p> <p>_____</p>		1,5
4.	<p>Razvrstaj navedene promjene na fizikalne i kemijske promjene.</p> <p>A) kiseljenje kupusa B) miješenje tijesta C) zagrijavanje šećera do vrenja D) otapanje šećera u vodi E) pečenje tijesta F) sublimacija leda G) hrđanje željeza H) mljevenje mesa</p> <p>Fizikalne promjene: _____</p> <p>Kemijske promjene: _____</p>		4
5.	<p>Mia je kod oca u radionici pronašla sljedeće stvari: staklenu cijev, aluminijske naplatke za automobil, grafitnu olovku, bakrenu žicu za struju, gumu za bicikl i zlatni prsten, koji je otac odložio na stol dok je obavljao poslove.</p> <p>Navedi četiri fizikalna svojstva prema kojima se razlikuju tvari navedene u tekstu.</p> <p>_____</p>		2

UKUPNO BODOVA NA 2. STRANICI:

	7,5
--	-----

ostv. maks.

6. Imenuj promjenu agregacijskoga stanja koja se dogodi:

6.a) kad se zamagli zrcalo u kupaonici nakon tuširanja

_____

6.b) kad se na sudoperu u kuhinji pojave bijele mrlje od vode, jer nije obrisano nakon pranja posuđa

_____

6.c) kad kuglica kamfora nestane u ormaru s odjećom

_____

6.d) kad komad leda na dlanu postane tekućina

_____

6.e) kad se iz šećernoga sirupa dobiva šećer

_____

2,5

7. Ana je u menzuru ulila 12,30 mL vodovodne vode i u nju, jedan za drugim, ubacila tri komadića metala **X** mase 0,847 g, 0,960 g i 1,058 g. Volumen smjese nakon ubacivanja svih triju komadića metala **X** u menzuru bio je 12,70 mL.

7.a) Izračunaj gustoću metala **X**.

7.b) Komadić metala **X** ubačen je u posudu s etanolom. Hoće li komadić metala **X** plutati, lebdjeti ili potonuti u etanolu, ako je gustoća etanola 789 kg/m^3 ? Objasni svoj odgovor.

_____

3,5

UKUPNO BODOVA NA 3. STRANICI:

6
---

ostv. maks.

8. Pozorno pročitaj tekst pa odgovori na pitanja.

Učiteljica kemije zadala je Marku i Stjepanu da izvedu pokus.

Pripremila im je upute za rad, potrebno posuđe, pribor i kemikalije te ih ostavila da izvedu pokus. Marko i Stjepan pozorno su pročitali upute i započeli li s radom. Na poslužavniku s kemikalijama nalazili su se: boca s kristalima šećera, boca s kristalima modre galice, boca štrcaljka s destiliranom vodom, jedna žlica, stalak s dvije epruvete i dva staklena štapića.

Dječaci su ulili destiliranu vodu u obje epruvete. Marko je žlicom uzeo nekoliko kristalića šećera i stavio ih u epruvetu. Promiješao je sadržaj epruvete staklenim štapićem da bi se kristali otopili u vodi. Budući da je na poslužavniku bila jedna žlica, Stjepan je iz boce prstima uzeo kristale modre galice i stavio ih u epruvetu. Modra galica sporo se otapala u vodi pa je Stjepan palcem začepio epruvetu i protresao sadržaj u njoj. Dječaci su skicirali izvedeni pokus, zapisali svoja opažanja, potom napisali zaključak. Počistili su svoje radno mjesto i izašli iz učionice.

8.a) Izdvoji nepravilne postupke koje su dječaci činili tijekom izvođenja pokusa.

8.b) Izdvoji pravilne postupke koje su dječaci činili tijekom izvođenja pokusa.

8.c) Što je Stjepan još mogao učiniti, osim miješanja (mućkanja, protresanja) njezina sadržaja ili dodatka vode, da bi ubrzao otapanje modre galice?

8.d) Stjepanu je nedostajao pribor za postupak kojim bi ubrzao otapanje modre galice. Koji je pribor učiteljica zaboravila pripremiti?

6,5**UKUPNO BODOVA NA 4. STRANICI:****6,5**

ostv. maks.

9. Pozorno pročitaj tekst pa odgovori na pitanja.

Na satu Kemije učiteljica je izvela pokus koristeći se složenijom staklenom aparaturom. Na jednoj strani te aparature zagrijavala je bistru obojenu vodenu otopinu, a na drugoj je sakupljala izdvojeni tekući sastojak.

9.a) Koji je pokus učiteljica izvela na satu Kemije?

_____

9.b) Navedi tri staklene posude kojima se učiteljica koristila da bi sastavila svoju aparaturu.

_____

9.c) Koje je boje bio izdvojeni tekući sastojak?

_____

2,5**10.** Fotosinteza je proces u kojemu se energija Sunčeve svjetlosti pohranjuje kao kemijska energija u organskim molekulama. Sve zelene biljke i alge obavljaju proces fotosinteze.**10.a)** Dopuni shematski prikaz fotosinteze:_____ + _____ $\xrightarrow{\text{klorofil, sunčeva svjetlost}}$ _____ + glukoza**10.b)** Razvrstaj tvari koje sudjeluju u procesu fotosinteze:

na elementarne tvari:

_____

na kemijske spojeve:

_____

3,5**UKUPNO BODOVA NA 5. STRANICI:****6**

ostv. maks.

- 11.** Hrvatski Apoksiomen brončani je kip pronađen u podmorju otoka Lošinja. Kip prikazuje mladog atletu koji briše svoje tijelo od ulja, znoja i prašine. Kip je šupalj, ali pri pronalasku nije bio prazan. Između ostaloga, u unutrašnjosti lijeve ruke kipa pronađeno je gnijezdo poljskoga miša načinjeno od trava, grančica i lišća.

Iz teksta izdvoji:

četiri tijela: _____

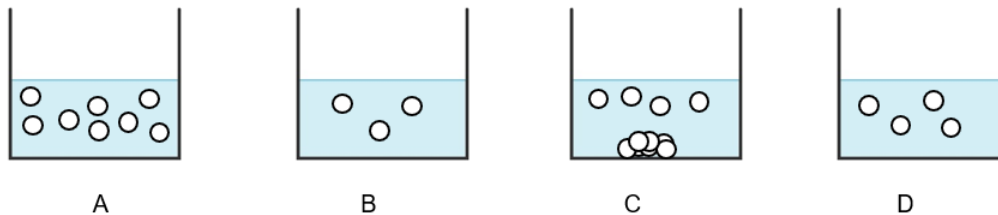
pet prirodnih tvari: _____

dvije homogene smjese: _____

jednu heterogenu smjesu: _____

6

- 12.** Prouči shematski prikaz otopina u kojima je otopljen različit broj čestica iste tvari u 100 g otapala pri sobnoj temperaturi. Prema broju čestica, otopina u čaši **D** je zasićena otopina.

12.a) U kojoj se još čaši nalazi zasićena otopina? _____

12.b) Kakva je otopina u čaši **B** prema zasićenosti? _____

12.c) Kakva će biti otopina u čaši **A** prema zasićenosti ako dodamo još 100 g otapala?

_____

1,5

UKUPNO BODOVA NA 6. STRANICI:

7,5

ostv. maks.

- 13.** Jodna tinktura antiseptik je koji se koristi za dezinfekciju kože i manjih rana. Jodna tinktura sadrži 7 % joda i 3 % kalijeva jodida koji su otopljeni u 70 %-tnom alkoholu.

Izračunaj masu joda i masu kalijeva jodida koje treba otopiti u 70 %-tnom alkoholu da bi se dobilo 150 g otopine.

1

- 14.** Zamijećeno je da se ribe tijekom ljetnih mjeseci okupljaju oko brzaka ili odlaze u dubinu, a nerijetko se dogodi i pomor riba u ribnjacima i jezerima.

14.a) Čime je uzrokovano ovo nepovoljno stanje?

14.b) Hoće li se topljivost plinova u vodi povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena tijekom ljetnih mjeseci?

1

UKUPNO BODOVA NA 7. STRANICI:

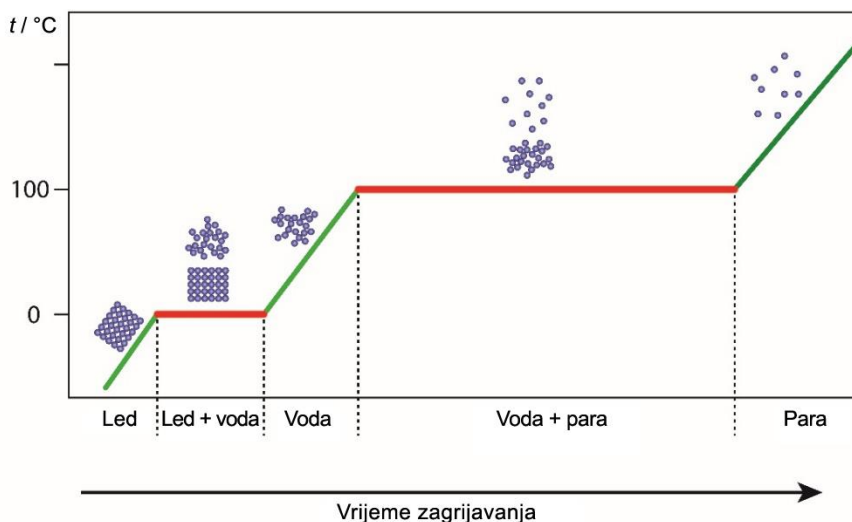
2

ostv. maks.

- 15.** Koliko se litara kisika nalazi u prostoriji visine 2,6 m, dužine 600 cm i širine 40 dm ako je volumni udio kisika u zraku 0,21?

1,5

- 16.** Dijagram prikazuje ovisnost promjena agregacijskih stanja vode o temperaturi.

Ako je navedena tvrdnja točna, zaokruži slovo **T**. Ako je navedena tvrdnja netočna, zaokruži slovo **N**.

- 16.a)** Tijekom promjena agregacijskih stanja dolazi do izmjene energije između sustava i okoline. **T N**
- 16.b)** Temperatura smjese povećavat će se dok tvar iz čvrstoga agregacijskog stanja potpuno ne prijeđe u tekuće. **T N**
- 16.c)** Daljnjim zagrijavanjem tekućine temperatura će rasti dok tvar ne dosegne vrelište. **T N**
- 16.d)** Tijekom promjene agregacijskih stanja energija gibanja čestica vode se povećava. **T N**
- 16.e)** Taljenjem se energija oslobađa iz sustava u okolinu. **T N**

2,5

UKUPNO BODOVA NA 8. STRANICI:

4

ostv. maks.

17. Pozorno pročitaj tekst pa odgovori na pitanja.

Barbara je Luciji postavila sljedeću zagonetku:

Stavila je na stol tri čaše u kojima su bile tri bezbojne i prozirne tekućine. Lucijin zadatak bio je odgonetnuti kakva se tekućina nalazi u pojedinoj čaši. Na raspolaganju je imala samo prirodni ljubičasti indikator koji je sama priredila. Lucija je dodala indikator u svaku čašu.

Dodatkom indikatora, tekućina u prvoj čaši (**Č1**) promijenila je boju u crvenu, u drugoj je čaši (**Č2**) poplavila, a tekućina u trećoj čaši (**Č3**) nije promijenila boju indikatora.

17.a) Koji je prirodni indikator Lucija priredila?

_____

17.b) Kakvog je okusa tekućina u čaši **Č1**?

_____

17.c) Kolika je pH-vrijednost tekućine u čaši **Č2**?

_____

17.d) Imenuj tekućinu koja se nalazi u čaši **Č3**.

_____

17.e) Kojim bi reagensom, koji je pri sobnoj temperaturi u čvrstome agregacijskom stanju, Lucija u kemijskom laboratoriju mogla dokazati kemijsku narav tekućine u čaši **Č3**? Objasni svoj odgovor.

_____

_____

17.f) Pomiješamo li polovicu tekućine iz čaše **Č3** sa smjesom tekućine i indikatora iz čaše **Č1**, boja smjese će posvijetliti. Isto tako, pomiješamo li ostatak tekućine iz čaše **Č3** sa smjesom tekućine i indikatora iz čaše **Č2**, boja smjese također će posvijetliti.

Hoće li se pH-vrijednost smjese u čaši **Č1** povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena nakon dodatka tekućine iz čaše **Č3**?

_____

Hoće li se pH-vrijednost smjese u čaši **Č2** povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena nakon dodatka tekućine iz čaše **Č3**?

_____

4

UKUPNO BODOVA NA 9. STRANICI:

4

ostv. maks.

- 18.** U tablici je navedena topljivost kalijeva klorida i litijeva sulfata u 100 g vode pri različitim temperaturama.

$t / ^\circ\text{C}$	0	10	20	30	40	50	60	70	80
$m(\text{kalijev klorid}) / \text{g}$	27,8	30,7	33,7	36,4	39,8	42,5	45,7	48,6	51,5
$m(\text{litijev sulfat}) / \text{g}$	35,3	35,0	32,0	30,0	29,0	28,0	27,0	27,0	26,0

- 18.a)** Hoće li se porastom temperature topljivost kalijeva klorida povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena?

_____

- 18.b)** Hoće li se porastom temperature topljivost litijeva sulfata povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena?

_____

- 18.c)** Izračunaj maseni udio kalijeva klorida u otopini pri 30 °C.

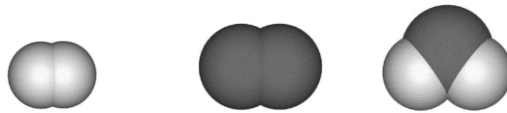
2

UKUPNO BODOVA NA 10. STRANICI:

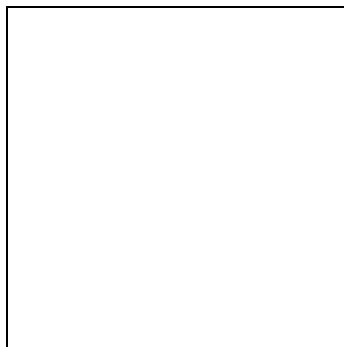
2

ostv. maks.

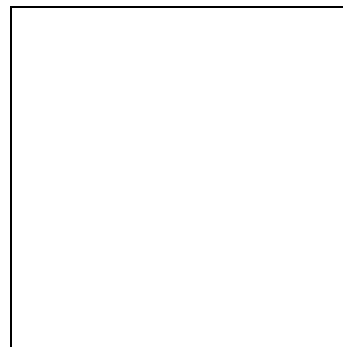
19. Čestičnim crtežom u predviđenim kvadratima prikaži sastav zadanih tvari. Nacrtaaj sastav tvari koristeći se sljedećim znakovima:

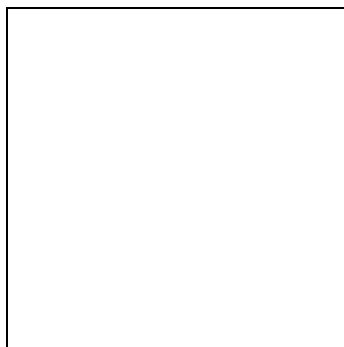
Nacrtaaj četiri znaka u svaki kvadrat.

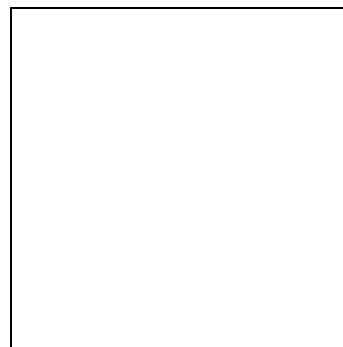
elementarna tvar

kemijski spoj

smjesa elementarnih tvari

smjesa elementarnih tvari
i kemijskih spojeva

2

1. stranica + 2. stranica + 3. stranica + 4. stranica + 5. stranica + 6. stranica +

7. stranica + 8. stranica + 9. stranica + 10. stranica + 11. stranica = Ukupni bodovi

50

UKUPNO BODOVA NA 11. STRANICI:

2